

ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН ЯАМ

**ЗАМ, ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН
СТАТИСТИК МЭДЭЭ
2023 оны III улирал**

Улаанбаатар хот,
2023 оны 10 сарын 10

АГУУЛГА

1. ЗАМ, ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН СТАТИСТИКИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ.....	3
1.1. АЧАА ТЭЭВЭР.....	4
1.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР.....	5
2. АВТОТЭЭВРИЙН САЛБАР	6
2.1. АЧАА ТЭЭВЭР.....	7
2.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР.....	10
2.3. АВТО ЗАМЫН БООМТУУДААР НЭВТЭРСЭН ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН БҮРТГЭЛ.....	11
2.4. МЭРГЭШСЭН ЖОЛООЧИЙН БҮРТГЭЛ.....	12
2.5. ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН БҮРТГЭЛ.....	13
3. ТӨМӨР ЗАМЫН САЛБАР	15
3.1. АЧАА ТЭЭВЭР.....	16
3.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР.....	17
3.3. ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ БҮРТГЭЛ.....	18
4. ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН САЛБАР	19
4.1. АЧАА ТЭЭВЭР.....	20
4.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР.....	21
4.2.1. ОЛОН УЛСЫН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР.....	22
4.2.2. ОРОН НУТГИЙН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР.....	23
4.3. ӨНГӨРӨЛТ, БУУЛТ ХӨӨРӨЛТИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ.....	24

1. ЗАМ, ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН СТАТИСТИКИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Хүснэгт 1

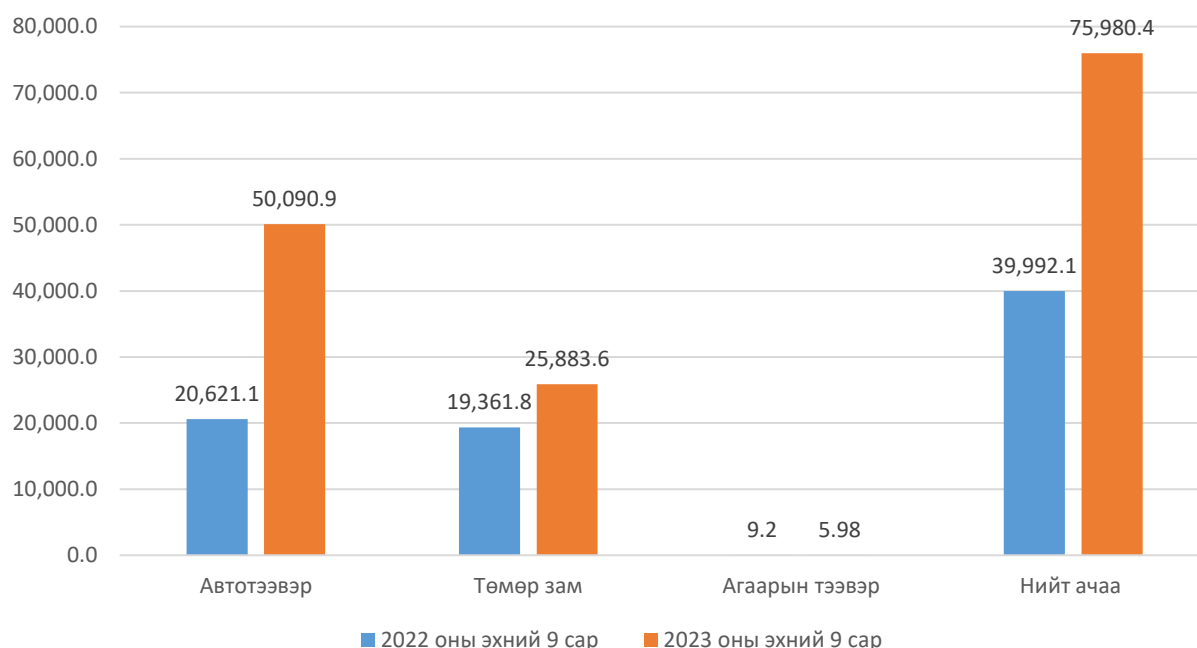
№	Үзүүлэлт	Тээврийн төрөл	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
				9 сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
1	Тээвэрлэсэн ачаа	Автотээвэр	мян.тн	4566.2	11,976.9	20,621.1	6,358.8	19,733.9	50,090.9	142.9%
		Төмөр зам	мян.тн	2392	6,699.7	19,361.8	3,047.4	8,778.0	25,883.6	13.7%
		Агаар	мян.тн	0.9	2.7	9.2	0.66	1.90	5.98	-35.0%
		Нийт	мян.тн	6,959.1	18,679.3	39,992.1	9,406.8	28,513.8	75,980.4	90.0%
2	Дамжин өнгөрөх ачаа	Төмөр зам	мян.тн	225.1	714.7	2,239.4	428.6	1,327.8	3,662.3	63.5%
3	Ачаа гаргалт /экспорт/	Төмөр зам	мян.тн	882.4	2,384.5	5,814.6	929.9	2,719.6	8,456.5	45.4%
		Автотээвэр	мян.тн	4,463.1	11,660.1	19,380.9	6,143.3	19,085.3	47,608.6	145.6%
		Нийт	мян.тн	5,345.5	14,044.6	25,195.5	7,073.2	21,804.9	56,065.1	122.5%
4	Ачаа оруулалт /импорт/	Төмөр зам	мян.тн	303.6	982.1	2,895.1	231.7	955.3	2,564.1	-11.4%
		Автотээвэр	мян.тн	130.0	316.8	1,240.2	215.4	648.5	2,482.2	100.1%
		Нийт	мян.тн	433.7	1,298.9	4,135.3	447.1	1,603.8	5,046.3	22.0%
5	Дотоодод тээвэрлэсэн ачаа	Төмөр зам	мян.тн	981.3	2,618.7	8,412.7	1,457.2	3,756.9	11,076.8	31.7%
		Агаар	мян.тн	0.90	2.70	9.20	0.66	1.90	5.98	-35.0%
		Нийт	мян.тн	982.2	2,621.4	8,421.9	1,457.9	3,758.8	11,082.8	31.6%
6	Ачаа эргэлт (сая тонн/км)	Автотээвэр	сая тн/км	674.9	1,824.7	3,090.2	937.1	3,009.9	7,635.1	147.1%
		Төмөр зам	сая тн/км	1,329.1	3,806.6	10,485.1	1,612.4	4,725.6	13,695.0	30.6%
		Агаар	сая тн/км	2.2	7.2	22.4	2.1	5.7	17.3	-23.0%
		Нийт	сая тн/км	2,006.2	5,638.5	13,597.7	2,551.6	7,741.3	21,347.4	57.0%
7	Зорчигчдын тоо	Автотээвэр	мян.хүн	13,566.1	34,415.9	104,943.0	13,505.2	33,812.7	105,255.8	0.3%
		Төмөр зам	мян.хүн	219.4	846.7	1,892.4	146.7	591.8	1,564.7	-17.3%
		Агаар	мян.хүн	8.4	374.1	675.1	173.6	619.4	1,327.7	96.7%
		Нийт	мян.хүн	13,793.9	35,636.7	107,510.5	13,825.5	35,023.8	108,148.2	0.6%
8	Олон улсад зорчигчдын тоо	Автотээвэр	мян.хүн	0.0	5.7	24.3	82.1	333.6	643.7	2549.0%
		Төмөр зам	мян.хүн	2.9	12.2	12.2	4.2	8.9	12.2	0.0%
		Агаар	мян.хүн	76.7	258.6	429.9	136.3	495.7	1,015.9	136.4%
		Нийт	мян.хүн	79.6	276.5	466.4	222.6	838.3	1,671.8	258.5%
9	Орон нутагт зорчигчдын тоо	Автотээвэр	мян.хүн	94.3	386.8	1,010.0	117.0	452.4	1,166.6	15.5%
		Төмөр зам	мян.хүн	216.5	834.4	1,880.2	142.5	582.9	1,552.5	-17.4%
		Агаар	мян.хүн	30.0	93.0	245.3	37.3	123.6	311.8	27.1%
		Нийт	мян.хүн	340.9	1,314.3	3,135.5	296.7	1,158.9	3,030.9	-3.3%
10	Нийслэл дэх нийтийн тээврийн зорчигчдын тоо	Автотээвэр	мян.хүн	13,471.8	34,023.4	103,486.7	13,306.2	33,026.7	103,445.5	-0.04%
11	Зорчигч эргэлт	Автотээвэр	сая хүн/км	242.5	550.1	1,414.1	301.5	757.0	2,040.9	44.3%
		Төмөр зам	сая хүн/км	64.4	247.8	551.3	59.1	220.6	600.5	8.9%
		Агаар	сая хүн/км	177.90	660.50	1332.2	400.40	1,410.00	2,988.40	124.3%
		Нийт	сая хүн/км	484.8	1,458.4	3,297.6	760.9	2,387.6	5,629.8	70.7%

1.1. АЧАА ТЭЭВЭР

Улсын хэмжээнд бүх төрлийн тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 9.4 сая тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 35.2%-аар, III улиралд 28.5 сая тонн ачаа тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 52.6%-аар өссөн байна. Оны эхнээс өссөн дүнгээр 75.9 сая тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 90%-аар өссөн үзүүлэлттэй байна. /Хүснэгт 1/ Нийт ачаа тээврийн 65.93%-ийг автотээврээр, 34.07%-ийг төмөр замаар, 0.01%-ийг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн байна. /График 1/

- Авто тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 6.3 сая тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 39.2%-аар, III улиралд 19.7 сая тонн ачаа тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 64.7%-аар өссөн байна. Оны эхнээс өссөн дүнгээр 50 сая тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.4 дахин өссөн байна.
- Төмөр замын тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 3 сая тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 27.4%-аар, III улиралд 8.8 сая тонн ачаа тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 33.7%-аар тус тус өссөн.
- 2023 оны 9 дүгээр сард 660.5 тонн ачаа, шууданг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оны 9 дүгээр сараас 27%-аар, III улиралд 1903.9 тонн ачаа, шууданг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оны III улирлаас 29.3%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр нийт 5981.6 тонн ачаа, шууданг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс 34.8%-аар тус тус буурсан байна.

График 1. Ачаа тээвэр, мян.тонн

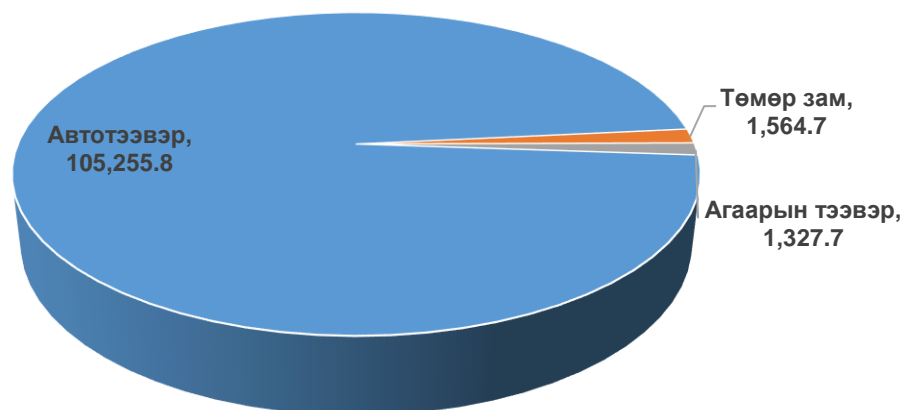

1.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР

Бүх төрлийн тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 13.8 сая зорчигч (давхардсан тоогоор) тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 0.2%-аар өссөн бол III улиралд 35 сая зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеэс 1.7%-аар буурсан байна. 2023 оны эхний 9 сар буюу оны эхнээс өссөн дүнгээр 108 сая зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 0.6%-аар өссөн байна. /Хүснэгт 1/ 2023 онд тээвэрлэсэн нийт зорчигчийн 97.3%-ийг автотээврээр, 1.4%-ийг төмөр замаар, 1.2%-ийг агаарын тээврээр тус тус тээвэрлэсэн байна. /График 2/

- Авто тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 13.5 сая зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 0.4%-аар, III улиралд 33.8 сая болж өмнөх оны мөн үеэс 1.7%-аар тус тус буурсан бол оны эхнээс өссөн дүнгээр 105.3 сая болж өмнөх оны мөн үеэс 0.3%-аар өссөн байна.
- 2023 оны 9 дүгээр сард 146.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 33.1%-аар, III улиралд 591.8 мянган зорчигч тээвэрлэж 30%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 1564.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оноос 17.3%-аар тус тус буурсан байна.
- Агаарын тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 173.6 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 34.5%-аар, III улиралд 619.4 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 65.6%-аар өссөн, оны эхнээс өссөн дүнгээр нийт 1327.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 96.7%-аар өссөн байна.

График 2. Зорчигч тээвэрлэлт, мян. хүн, 2023 оны эхнээс өссөн дүнгээр

АВТОТЭЭВЭР

2.1. АЧАА ТЭЭВЭР

Ачаа тээврийн импорт, боомтуудаар

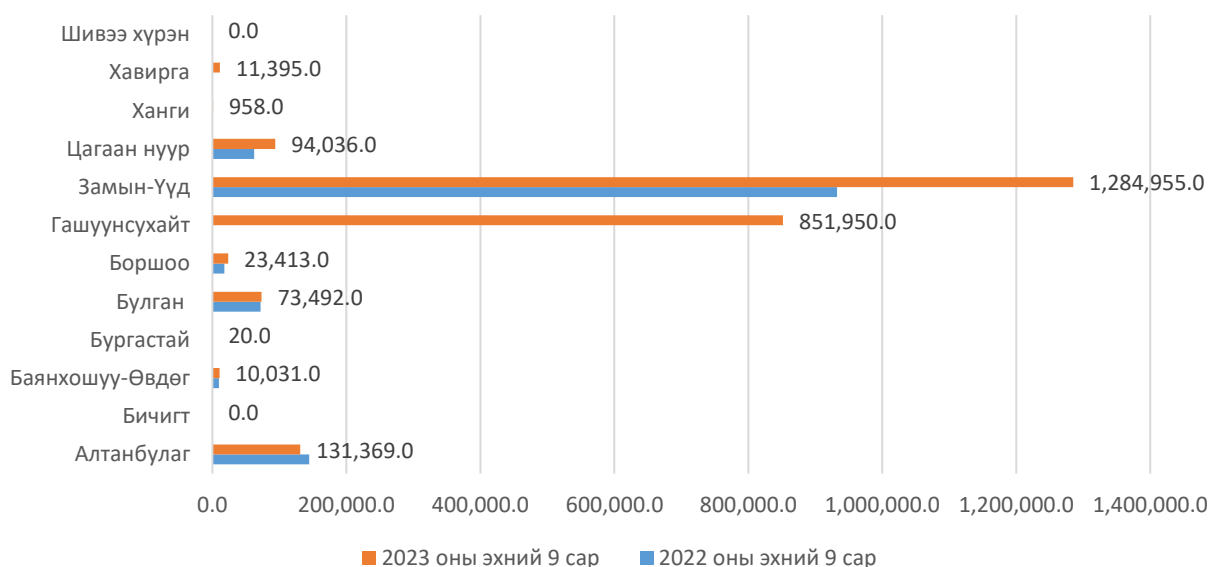
Хүснэгт 2

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Ачаа тээвэр									
1	Нийт ачаа тээвэр	тонн	4,566,165.0	11,976,938.1	20,621,146.5	6,358,785.0	19,733,856.0	50,090,867.0	142.9%
2	Ачааны импорт - боомтуудаар	тонн	103,032.6	316,824.2	1,240,206.0	215,441.0	648,522.0	2,482,226.0	200.1%
3	Алтанбулаг	тонн	13,094.9	39,755.0	144,524.7	17,856.0	48,257.0	131,369.0	-9.1%
4	Бичигт	тонн	2,740.0	10,854.0	51.0	0.0	0.0	0.0	0.0%
5	Баянхошуу-Өвдөг	тонн	2,870.0	9,805.0	9,805.0	908.0	3,234.0	10,031.0	2.3%
6	Бургастай	тонн	26.1	744.6	745.0	0.0	0.0	20.0	-97.3%
7	Булган	тонн	14,393.0	43,178.2	71,963.0	0.0	0.0	73,492.0	2.1%
8	Боршоо	тонн	2,709.1	9,343.7	18,091.5	1,297.0	8,973.0	23,413.0	29.4%
9	Гашуунсүхайд	тонн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	851,950.0	-
10	Замын-Үүд	тонн	59,832.0	176,644.0	932,563.0	187,072.0	551,096.0	1,284,955.0	37.8%
11	Цагаан нуур	тонн	7,367.5	26,499.7	62,462.8	6,144.0	31,102.0	94,036.0	50.5%
12	Ханги	тонн	0.0	0.0	0.0	188.0	377.0	958.0	-
13	Хавирга	тонн	0.0	0.0	0.0	1,976.0	5,483.0	11,395.0	-
14	Шивээ хүрэн	тонн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
15	БНХАУ-аас	тонн	79,861.1	241,225.8	1,015,127.0	190,144.0	560,190.0	2,233,408.0	120.0%
16	ОХУ-аас	тонн	23,171.5	75,598.4	225,079.0	25,297.0	88,332.0	248,818.0	10.5%

Авто тээвэрээр 2023 оны 9 дүгээр сард нийт 6.3 сая тонн ачаа тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 39.3%-аар, III улиралд 19.7 сая тонн тээвэрлэж 64.7%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 50.1 сая тонн болж өмнөх оны мөн үеэс 2.4 дахин өссөн байна.

Импортын ачаа тээвэр 9 дүгээр сард 215 мянган тонн, III улиралд 648.5 мянган тонн, оны эхнээс өссөн дүнгээр 2.5 сая тонн болж өмнөх оны мөн үеүдээс 2 дахин тус тус өссөн байна. /Хүснэгт 2/

График 3. Автотээвэрээр тээвэрлэсэн ачааны импорт, боомтуудаар

2023 оны эхний 9 сарын автозамын боомтуудаар орж ирсэн ачаа тээврийн импортыг өмнөх оны эхний 9 сартай харьцуулан дээрх графикт харуулав. /График 3/

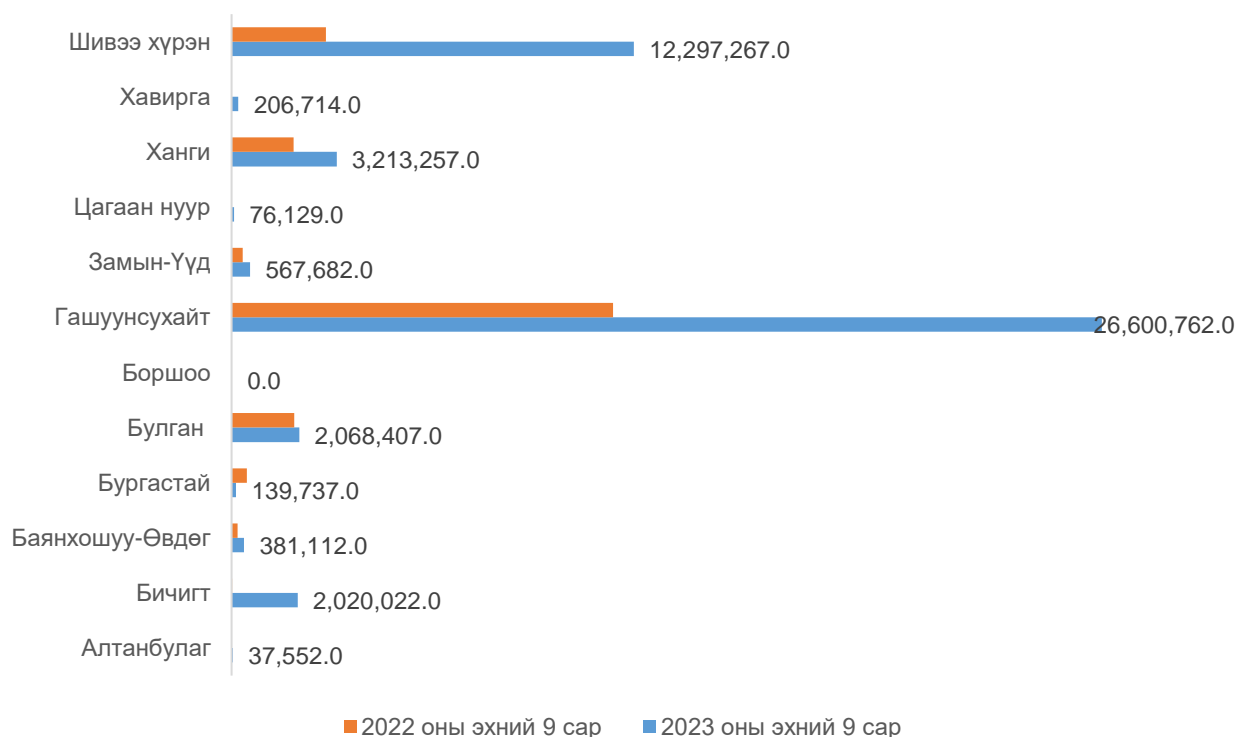
Ачаа тээврийн экспорт, боомтуудаар

Хүснэгт 3

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Ачаа тээвэр									
1	Нийт ачаа тээвэр	тонн	4,566,165.0	11,976,938.1	20,621,146.5	6,358,785.0	19,733,856.0	50,090,867.0	142.9%
2	Ачааны экспорт-боомтуудаар	тонн	4,463,132.4	11,660,113.9	19,380,940.5	6,143,344.0	19,085,334.0	47,608,641.0	215.6%
3	Алтанбулаг	тонн	2,243.1	4,036.1	5,675.1	3,458.0	9,664.0	37,552.0	561.7%
4	Бичигт	тонн	11,353.0	18,516.0	18,516.0	339,048.0	873,936.0	2,020,022.0	10809.6%
5	Баянхошуу-Өвдөг	тонн	60,990.1	173,285.9	186,756.0	47,510.0	85,966.0	381,112.0	104.1%
6	Бургастай	тонн	220,752.4	465,097.0	467,492.0	0.0	3,258.0	139,737.0	-70.1%
7	Булган	тонн	278,999.7	663,449.8	1,919,119.0	208,691.0	619,445.0	2,068,407.0	7.8%
8	Боршоо	тонн	457.0	800.2	940.2	0.0	0.0	0.0	0.0%
9	Гашуунсухайт	тонн	2,330,702.5	6,396,805.0	11,657,667.0	3,230,521.0	10,838,638.0	26,600,762.0	128.2%
10	Замын-Үүд	тонн	56,068.0	162,722.0	341,796.0	19,193.0	54,512.0	567,682.0	66.1%
11	Цагаан нуур	тонн	0.0	0.0	41.2	5,354.0	15,903.0	76,129.0	184679.1%
12	Ханги	тонн	452,671.6	1,216,870.7	1,896,828.0	317,713.0	903,019.0	3,213,257.0	69.4%
13	Хавирга	тонн	0.0	0.0	0.0	24,686.0	119,978.0	206,714.0	-
14	Шивээ хүрэн	тонн	1,048,895.0	2,558,531.2	2,886,110.0	1,947,170.0	5,561,015.0	12,297,267.0	326.1%
15	үүнээс БНХАУ-руу	тонн	4,460,432.3	11,655,277.6	19,374,284.0	6,134,532.0	19,059,767.0	47,494,960.0	145.1%
16	ОХУ-руу	тонн	2,700.1	4,836.3	6,656.5	8,812.0	25,567.0	113,681.0	1607.8%

Оны эхнээс өссөн дүнгээр нийт ачаа тээврийн 47.6 сая буюу 95%-ийг экспортын ачаа эзэлж байгаагаас БНХАУ-тай хиллэдэг боомтуудаар 47.5 сая тонн, ОХУ-тай хиллэдэг боомтуудаар 0.1 сая тонн ачаа гарсан байна. /Хүснэгт 3/

График 4. Автотээврээр тээвэрлэсэн ачааны экспорт, боомтуудаар

2023 оны эхний 9 сарын автозамын боомтуудаар гарсан ачаа тээврийн экспортыг өмнөх оны эхний 9 сартай харьцуулан дээрх графикт харуулав. /График 4/

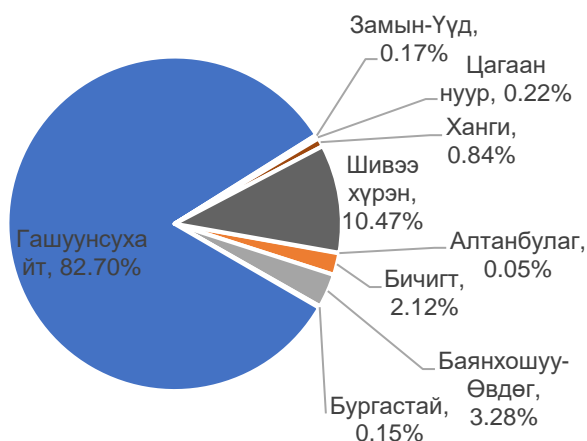
Ачаа эргэлт, боомтоор

Хүснэгт 4

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Ачаа тээвэр									
1	Нийт ачаа тээвэр	мян.тонн	4,566.2	11,976.9	20,621.1	6,358.8	19,733.8	50,090.8	142.9%
2	Ачаа эргэлт, боомтоор	мян.тн.км	674,854.2	1,824,734.9	3,090,165.9	937,135.4	3,009,948.5	7,635,083.7	147.1%
3	Алтанбулаг	мян.тн.км	352.7	1,007.2	3,454.6	490.2	1,332.2	3,885.2	12.5%
4	Бичигт	мян.тн.км	1,127.4	2,349.6	1,485.4	27,123	69,914.9	161,601.8	10779.6%
5	Баянхошуу-Өвдөг	мян.тн.км	40,870.4	117,178.2	125,799.0	30,987.5	57,088.0	250,720.0	99.3%
6	Бургастай	мян.тн.км	17,662.3	37,267.3	37,458.9	0.0	260.6	11,180.6	-70.2%
7	Гашуунсухайт	мян.тн.км	536,061.6	1,471.3	2,681,263.4	743,019.8	2,492,886.7	6,314,123.0	135.5%
8	Замын-Үүд	мян.тн.км	811.3	2,375.6	8,920.5	1,443.9	4,239.3	12,968.5	45.4%
9	Цагаан нуур	мян.тн.км	736.7	2,649.9	6,250.4	1,149.8	4,700.5	17,016.5	172.2%
10	Ханги	мян.тн.км	9,053.4	24,337.4	37,936.6	6,354.3	18,060.4	64,265.1	69.4%
11	Шивээ хүрэн	мян.тн.км	68,178.1	166,304.5	187,597.2	126,566.0	361,465.9	799,322.2	326.1%

Авто тээврийн ачаа эргэлт 2023 оны 9 дүгээр сард нийт 937 сая тн.км болж өмнөх оны мөн үеэс 38.8 %-аар, III улиралд 3009.9 сая тн.км болж 64.9%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 7635.1 сая тн.км болж өмнөх оны мөн үеэс 2.4 дахин өссөн байна. /Хүснэгт 4/

График 5. Ачаа эргэлт, боомтуудын эзлэх хувь

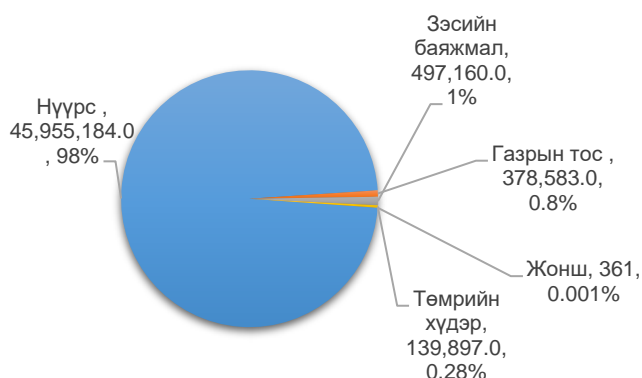
Авто замын боомтуудаар нэвтэрсэн ачаа эргэлтийг боомтуудын эзлэх хувиар авч үзвэл Гашуунсухайт боомт 82.7%, Шивээхүрэн 10.47%, Баянхошуу 3.28%, Ханги 0.84%, Цагааннуур 0.22%, Замын-Үүд 0.17%, Бургастай 0.15%, Алтанбулаг 0.05%-ийг тус тус эзэлж байна. /График 5/

Ачааны нэр төрлөөр

Хүснэгт 5

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Ачааны төрлөөр /экспорт/									
	Нүүрс	тонн	2,994,004.7	9,065,328.3	17,939,160.0	6,019,977.4	18,769,299.5	45,955,184.0	156.2%
	Газрын тос	тонн	60,990.1	173,285.9	186,756.0	47,161.0	85,617.7	378,583.0	102.7%
	Зэсийн баяжмал	тонн	45,440.0	135,520.0	373,200.0	47,840.0	148,680.0	497,160.0	33.2%
	Төмрийн хүдэр	тонн	226,094.0	484,390.1	511,987.0	0.0	3,257.9	139,897.0	-72.7%
	Жонш	тонн	0.0	2,757.2	5,090.0	361	361.0	361	-92.9%

График 6. Ачааны нэр төрлөөр

Авто замын боомтоор гарсан ачааны төрлөөр авч үзвэл оны эхнээс өссөн дүнгээр нүүрс 45.9 сая тонн өмнөх оны мөн үеэс 2.5 дахин, зэсийн баяжмал 497.2 мянган тонн болж 33.2%-аар, газрын тос 378.6 мянган тонн болж 2 дахин тус тус өссөн бол төмрийн хүдэр 139.9 мянган тонн болж 72.7%-аар, жонш 361 тонн болж 92.9%-аар тус тус буурсан байна. /График 6/

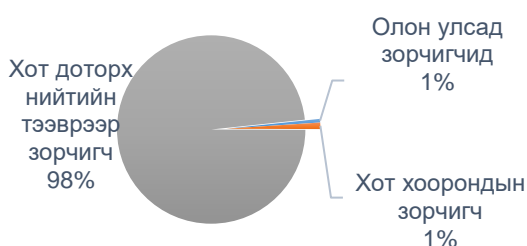
2.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР

Хүснэгт 6

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Зорчигч тээвэр									
1	Нийт зорчигч тээвэр	хүн	13,566,104	34,415,936.0	104,943,000	13,505,203	33,812,679	105,255,755	0.3%
2	Олон улсад зорчигчид	хүн	0	5,714.0	24,298	82,069	333,641	643,650	2549.0%
3	Хот хоорондын зорчигч	хүн	94,318	386,833.0	1,010,045	116,966	452,386	1,166,648	15.5%
4	үүнээс: УБ-аас гарсан	хүн	47,986	188,129.0	511,573	58,395	223,161	590,436	15.4%
5	УБ-т ирсэн	хүн	46,332	198,704.0	498,472	58,571	229,225	576,212	15.6%
6	Хот доторх нийтийн тээврээр зорчигч	хүн	13,471,786	34,023,389.0	103,486,667	13,306,168	33,026,652	103,445,457	-0.04%
7	Зорчигч эргэлт	сая.хүн-км	242.5	550.1	1,414.1	301.5	757	2,041	44.3%
8	Хот хооронд зорчигч эргэлт	сая.хүн-км	61	257.3	648.3	122	309	645	-0.5%
9	Хот доторх зорчигч эргэлт	сая.хүн-км	182	457.7	1,397.3	180	448	1,396	-0.1%

Авто тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 13.5 сая зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 0.4%-аар, III улиралд 33.8 сая болж өмнөх оны мөн үеэс 1.7%-аар тус тус буурсан бол оны эхнээс өссөн дүнгээр 105.3 сая болж өмнөх оны мөн үеэс 0.3%-аар өссөн байна. /Хүснэгт 6/

График 7. Зорчигч тээвэрлэлт

2023 оны 9 дүгээр сард олон улсад 82.1 мянган зорчигч, III улиралд 333.6 мянган зорчигч, оны эхнээс өссөн дүнгээр 643.6 мянган зорчигч тус тус тээвэрлэсэн байна. 2022 оны эхэнд цар тахлын улмаас хил хаалттай байсан тул олон улсын зорчигчийн тоо эхний 9 сард 24.3 байсан нь энэ онтой харьцуулахад 26.5 дахин бага байна.

Зам, тээврийн салбарын статистикийн мэдээлэл – 2023 оны III улирал

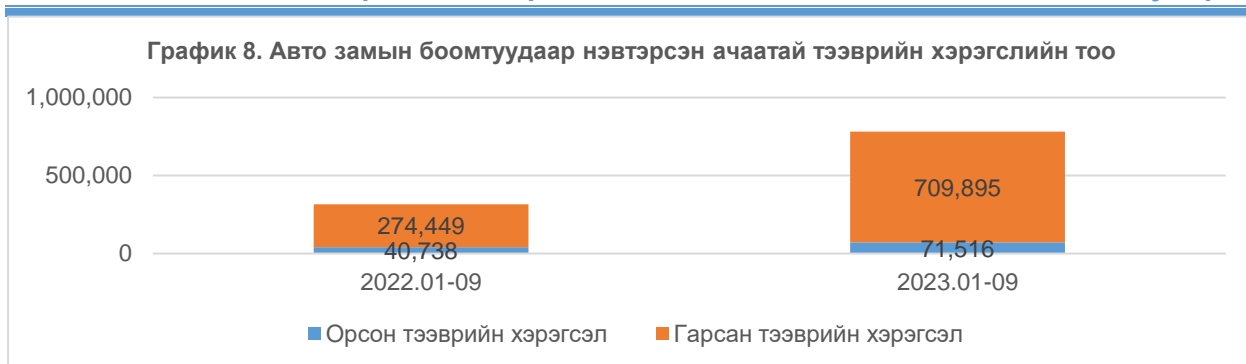
Орон нутагт 9 дүгээр сард 116.9 зорчигч тээвэрлэж өмнөх оноос 24%-аар, III улиралд 452.4 мянган зорчигч тээвэрлэсэн нь 16.9%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 643.6 мянган зорчигч болж өмнөх оны мөн үеэс 15.5%-аар тус тус өссөн байна. Улаанбаатар хотын нийтийн тээврээр 9 дүгээр сард 13.3 сая, III улиралд 33 сая зорчигч, оны эхнээс өссөн дүнгээр 103.4 сая хүн тээвэрлэсэн нь өмнөх оноос 0.04%-аар буурсан үзүүлэлттэй байна. /График 7/

2.3. АВТО ЗАМЫН БООМТУУДААР НЭВТЭРСЭН АЧААТАЙ ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН БҮРТГЭЛ

Хүснэгт 7

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Авто замын боомтуудаар нэвтэрсэн тээврийн хэрэгсэл									
1	Нийт тоо	<i>ш</i>	62,073	174,089.0	315,187	99,870	283,918	781,411	147.9%
2	Орсон тээврийн хэрэгсэл	<i>ш</i>	5,777	18,237.0	40,738	10,883	29,632	71,516	75.6%
3	БНХАУ-аас	<i>ш</i>	4,344	12,655.0	24,447	8,879	24,394	56,443	130.9%
4	Бичигт	<i>ш</i>	162	474.0	135	0	0	0	0.0%
5	Баянхошуу	<i>ш</i>	82	306.0	306	72	166	424	38.6%
6	Булган	<i>ш</i>	609	1,827.0	3,045	0	73	624	-79.5%
7	Бургастай	<i>ш</i>	0	0.0	0	0	1	2	-
8	Гашуунсухайт	<i>ш</i>	907	2,374.0	4,503	1,062	1,930	3,327	-26.1%
9	Шивээхүрэн	<i>ш</i>	14	14.0	14	169	357	649	4535.7%
10	Замын-Үүд	<i>ш</i>	2,435	7,299.0	16,078	7,570	21,772	51,310	219.1%
11	Ханги	<i>ш</i>	135	361.0	366	6	95	107	-70.8%
12	Хавирга	<i>ш</i>	0	0.0	0	79	169	320	-
13	ОХУ-аас	<i>ш</i>	1,433	5,582.0	16,291	2,004	5,238	15,073	-7.5%
14	Алтанбулаг	<i>ш</i>	904	2,687.0	9,347	1,254	3,480	9,214	-1.4%
15	Боршоо	<i>ш</i>	123	460.0	879	58	381	1,028	17.0%
16	Цагаан нуур	<i>ш</i>	406	2,435.0	6,065	692	1,377	4,831	-20.3%
17	Гарсан тээврийн хэрэгсэл	<i>ш</i>	56,296	155,852.0	274,449	88,987	254,286	709,895	158.7%
18	БНХАУ-руу	<i>ш</i>	42,854	114,053.0	191,890	84,715	244,637	627,379	226.9%
19	Бичигт	<i>ш</i>	206	351.0	351	4,709	12,138	27,798	7819.7%
20	Баянхошуу	<i>ш</i>	1,685	4,785.0	5,158	1,362	4,182	12,161	135.8%
21	Булган	<i>ш</i>	3,829	9,091.0	26,341	2,821	8,270	25,662	-2.6%
22	Бургастай	<i>ш</i>	4,019	8,354.0	8,381	0	121	2,619	-68.8%
23	Гашуунсухайт	<i>ш</i>	17,266	48,661.0	89,953	54,569	161,378	413,523	359.7%
24	Шивээхүрэн	<i>ш</i>	7,008	17,264.0	19,536	16,241	44,648	97,055	396.8%
25	Замын-Үүд	<i>ш</i>	2,847	9,148.0	16,078	627	1,502	4,240	-73.6%
26	Ханги	<i>ш</i>	5,994	16,399.0	26,092	4,386	12,398	44,321	69.9%
27	Хавирга	<i>ш</i>	0	0.0	0	352	1,156	2,070	-
28	ОХУ-руу	<i>ш</i>	13,442	41,799.0	82,559	4,272	9,649	82,516	-0.1%
29	Алтанбулаг	<i>ш</i>	12,832	38,897.0	75,611	2,298	4,868	72,513	-4.1%
30	Боршоо	<i>ш</i>	135	450.0	868	56	382	981	13.0%
31	Цагаан нуур	<i>ш</i>	475	2,452.0	6,080	1,918	4,399	9,022	48.4%

Монгол Улсын авто замын боомтуудаар 9 дүгээр сард 99870 тээврийн хэрэгсэл ачаа тээж нэвтэрсэн бөгөөд үүнээс 10883 тээврийн хэрэгсэл орсон бол 88987 тээврийн хэрэгсэл гарсан байна. III улиралд нийт 283918 тээврийн хэрэгсэл нэвтэрсэн бөгөөд үүнээс 29632 тээврийн хэрэгсэл орсон бол 254286 тээврийн хэрэгсэл гарсан байна. Оны эхнээс өссөн дүнгээр 781411 тээврийн хэрэгсэл нэвтэрсэн бөгөөд үүнээс 71516 тээврийн хэрэгсэл орсон бол 709895 тээврийн хэрэгсэл гарсан байна. 2023 оны эхнээс өссөн дүнгээр хилээр нэвтэрсэн тээврийн хэрэгслийг өмнөх оны өссөн дүнтэй харьцуулахад 2.5 дахин өссөн байна. /Хүснэгт 7/

2.4. МЭРГЭШСЭН ЖОЛООЧ

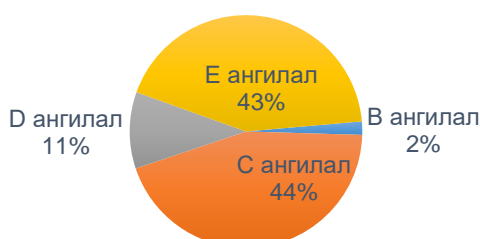
Хүснэгт 8

№	Үзүүлэлт	2023 оны 9 дүгээр сард бүртгэгдсэн мэргэшсэн жолооч	Нийт бүртгэлтэй мэргэшсэн жолооч
1	Мэргэшсэн жолоочийн тоо	6,046	79868
2	В ангилал	217	3548
3	үүнээс: давхардсан С ангилал	3,729	41006
4	тоогоор D ангилал	735	9513
5	E ангилал	3,598	39093
6	Мэргэшсэн жолоочийн шалгалтад тэнцсэн эсэх		
7	Тэнцсэн	1,381	103226
8	Тэнцээгүй	1,133	97012
9	Мэргэшсэн жолоочийн хүйс		
10	Эр	5,948	78067
11	Эм	98	1801
12	Мэргэшсэн жолоочийн ангилал		
13	Аюултай ачаа тээвэр	131	3232
14	Зорчигч тээвэр	39	606
15	Жуулчин тээвэр	38	1982
16	Улс хоорондын ачаа тээвэр	728	37453

Монгол Улсын хэмжээнд нийт 79868 мэргэшсэн жолооч бүртгэлтэй байгаагаас В ангилалын 3548, С ангилалын 41006, D ангилалын 9513, E ангилалын 39093 мэргэшсэн жолооч бүртгэлтэй байна. 2023 оны 9 дүгээр сард 6046 мэргэшсэн жолооч бүртгэгдсэнээс давхардсан тоогоор В ангиллын 217 С ангиллын 3729 D ангиллын 735 E ангиллын 3598 мэргэшсэн жолооч бүртгэгдсэн байна./Хүснэгт 8/

Нийт бүртгэлтэй мэргэшсэн жолоочийн 1801 буюу 2.3%-ийг эмэгтэй жолооч эзэлж байгаа бол 97.7%-ийг эрэгтэй жолооч нар эзэлж байна.

График 9. Мэргэшсэн жолоочийн тоо, эзлэх хувиар

9 сард бүртгэгдсэн мэргэшсэн жолоочийн 2%-ийг В ангилал, 44%-ийг С ангилал, 11%-ийг D ангилал, 43%-ийг E ангилалын жолооч нар эзэлж байна. /График 9/

2.5. ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН БҮРТГЭЛ

Хүснэгт 9

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он	2023 он	2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл					
1	Нийт тээврийн хэрэгсэл- төрлөөр	<i>ш</i>	1,090,500	1,190,845	9.2%
2	Суудал	<i>ш</i>	721,052	786,238	9.0%
3	Ачаа	<i>ш</i>	186,686	198,030	6.1%
4	Автобус	<i>ш</i>	22,883	24,397	6.6%
5	Тусгай	<i>ш</i>	9,616	10,475	8.9%
6	Цистерн	<i>ш</i>	3,669	4,120	12.3%
7	Зүтгүүр	<i>ш</i>	41,510	47,123	13.5%
8	Механизм	<i>ш</i>	14,840	16,526	11.4%
9	Чиргүүл	<i>ш</i>	58,789	68,877	17.2%
10	Мотоцикл	<i>ш</i>	31,455	35,059	11.5%
11	Жолооны хүрдний байрлал	<i>ш</i>	985,410	1,070,413	8.6%
12	Баруун	<i>ш</i>	626,511	685,119	9.4%
13	Зүүн	<i>ш</i>	358,899	385,294	7.4%
14	Хөдөлгүүрийн төрөл	<i>ш</i>	1,029,006	1,119,263	8.8%
15	Бензин	<i>ш</i>	407,108	427,296	5.0%
16	Дизель	<i>ш</i>	286,065	306,494	7.1%
17	Цахилгаан	<i>ш</i>	606	973	60.6%
18	Газ	<i>ш</i>	21,001	21,686	3.3%
19	Хосолсон	<i>ш</i>	314,226	362,814	15.5%
20	Насжилт	<i>ш</i>	1,090,501	1,190,846	9.2%
21	0-3	<i>ш</i>	53,469	78,975	47.7%
22	4-6	<i>ш</i>	41,248	46,768	13.4%
23	7-9	<i>ш</i>	104,435	136,689	30.9%
24	10 ба түүнээс дээш	<i>ш</i>	891,349	928,414	4.2%
25	Хөдөлгүүрийн багтааж	<i>ш</i>	1,029,411	1,118,505	8.7%
26	1500 см3 хүртэл	<i>ш</i>	345,428	361,212	4.6%
27	1501-2500 см3	<i>ш</i>	398,943	446,516	11.9%
28	2501-3500 см3	<i>ш</i>	130,943	143,681	9.7%
29	3501-4500 см3	<i>ш</i>	42,371	45,198	6.7%
30	4501 см3 дээш	<i>ш</i>	111,726	121,898	9.1%

Монгол улсын хэмжээнд 2023 оны 9 сарын 30-ны өдрийн байдлаар 1190845 тээврийн хэрэгсэл бүртгэлтэй байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 100345 тээврийн хэрэгсэл буюу 9.2%-аар өссөн байна. Үүнээс 786238 суудлын, 198030 ачаа, 24397 автобус, 10475 тусгай зориулалтын 4120 цистерн, 47123 зүтгүүр, 16,526 механизм, 68,877 чиргүүл, 35059 мотоцикл тус тус бүртгэлтэй байна. Харин Улаанбаатар хотод 693468 тээврийн хэрэгсэл бүртгэлтэй байгаа нь өмнөх оноос 77272 буюу 12.5%-аар өссөн үзүүлэлттэй байна. /График 10/

График 10. Нийт тээврийн хэрэгсэл-төрлөөр

График 11. Жолооны хүрдний байрлал

Тээврийн хэрэгслийг жолооны хүрдний байрлалаар авч үзвэл 685119 тээврийн хэрэгсэл буюу 64% нь баруун, 385294 тээврийн хэрэгсэл буюу 36% нь зүүн хүрдний байрлалтай байна. /График 11/

Тээврийн хэрэгслийг хөдөлгүүрийн төрлөөр авч үзвэл бензин 427296 буюу 38%, дизель 306494 буюу 27%, хосолсон, 362814 буюу 33%, газ 21686 буюу 2%, цахилгаан 973 буюу 0.09%-ийг тус тус эзэлж байна. /График 12/

График 12. Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүрийн төрөл

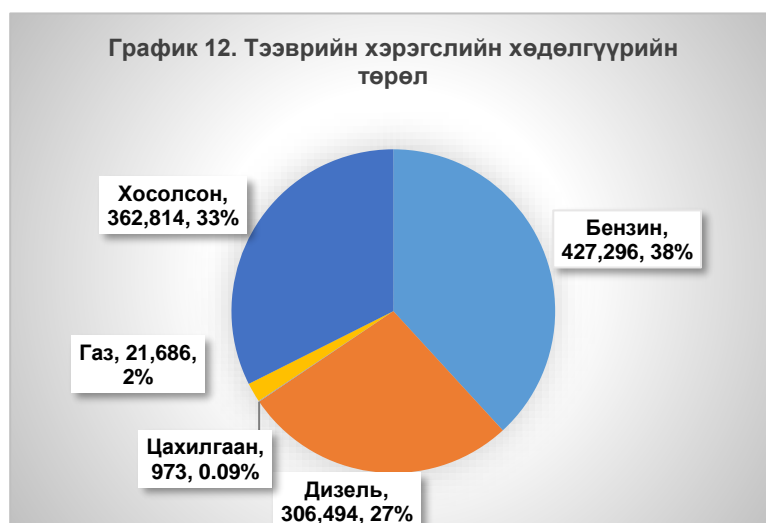
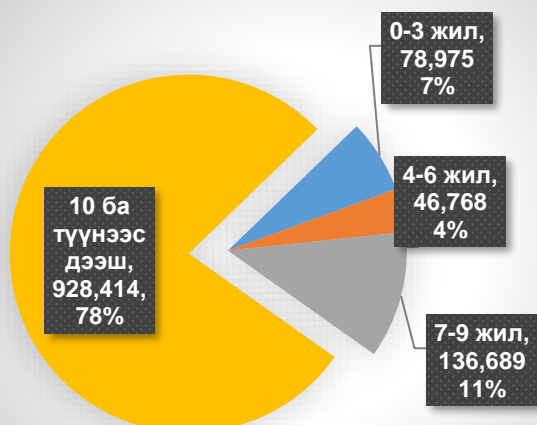

График 13. Тээврийн хэрэгслийн насжилт

Тээврийн хэрэгслийг насжилтаар авч үзвэл 0-3 жил 78975 буюу 7%, 4-6 жил 46768 буюу 4%, 7-9 жил 136689 буюу 11%, 10 ба түүнээс дээш 928414 буюу 78%-ийг тус тус эзэлж байна. /График 13/

ТӨМӨР ЗАМ

3.2. АЧАА ТЭЭВЭР

Хүснэгт 10

№	Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дугаар сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Ачааны хөдөлгөөнд									
1	Нийт ачаа	мян.тн	2,392.0	6,699.7	19,361.8	3,047.4	8,778.0	25,883.6	33.7%
2	"Улаанбаатар төмөр зам" ХНН	мян.тн	2,392.0	6,699.7	19,699.3	2,597.3	7,800.7	23,229.3	17.9%
3	үүнээс "Монголын төмөр зам" ТӨХК	мян.тн	-	-	-	211.8	376.3	1,326.3	-
4	"Тавантолгой төмөр зам" ХХК	мян.тн	-	-	-	238.3	601.0	1,328.0	-
5	Импорт ачаа	мян.тн	303.6	982.1	2,895.1	231.7	955.3	2,564.1	-11.4%
6	Дотоодын ачаа	мян.тн	981.3	2,618.7	8,412.7	1,457.2	3,756.9	11,076.8	31.7%
7	"Улаанбаатар төмөр зам" ХНН	мян.тн	981.3	2,618.8	8,412.7	1,007.1	2,798.3	8,546.4	1.6%
8	үүнээс "Монголын төмөр зам" ТӨХК	мян.тн	-	-	-	211.8	357.6	1,326.3	-
9	"Тавантолгой төмөр зам" ХХК	мян.тн	-	-	-	238.3	601.0	1,204.1	-
10	Экспорт ачаа	мян.тн	882.4	2,384.5	5,814.6	929.9	2,719.6	8,456.5	45.4%
11	Дамжин өнгөрөх ачаа	мян.тн	225.1	714.7	2,239.4	428.6	1,327.8	3,662.3	63.5%
12	Ачаа эргэлт	сая.тн-км	1,329.1	3,806.6	10,485.1	1,612.4	4,725.6	13,695.0	30.6%

Төмөр замын тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 3 сая тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 27.4%-аар, III улиралд 8.8 сая тонн ачаа тээвэрлэсэн 31%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 25.8 сая тонн болж өмнөх оны мөн үеэс 33.7%-аар тус тус өссөн. /Хүснэгт 10/

Импортын ачаа 9 дүгээр сард 231.7 мянган тонн тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 23.7%-аар, III улиралд 955.3 мянган тонн 2.7%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 11.4%-аар тус тус буурсан байна.

Экспортын ачаа 9 дүгээр сард 929.9 мянган тонн тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 5.4%-аар, III улиралд 2.7 сая тонн тээвэрлэж 14%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 8.4 сая тонн тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 45.4%-аар тус тус өссөн байна.

Дотоодын ачаа 9 дүгээр сард 1.4 сая тонн болж өмнөх оны мөн үеэс 48.5%-аар, III улиралд 3.7 сая тонн ачаа тээвэрлэж 43.5%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 11 сая тонн тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 31.7%-аар тус тус өссөн байна.

Дамжин өнгөрсөн ачаа 9 дүгээр сард 428.6 мянган тонн тээвэрлэж өмнөх оноос 90%-аар, III улиралд 1327,8 мянган тонн болж 85.8%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 3662.3 мянган тонн болж өмнөх оны мөн үеэс 63.5%-аар тус тус өссөн байна.

Төмөр замын ачаа тээвэрлэлтийн төрлийг эзлэх хувиар доорх графикт харуулав.
/График 14/

3.3. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР

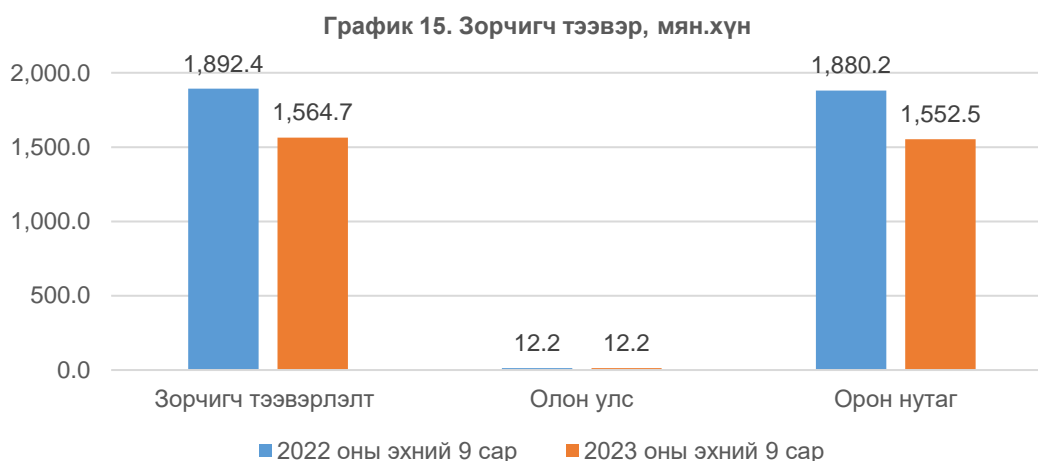
Хүснэгт 11

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дугаар сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Зорчигчийн хөдөлгөөнд									
1	Зорчигч тээвэрлэлт	мян.хүн	219.4	846.7	1,892.4	146.7	591.8	1,564.7	-17.3%
2	Олон улс	мян.хүн	2.9	8.7	12.2	4.2	8.9	12.2	0.0%
3	Орон нутаг	мян.хүн	216.5	834.4	1,880.2	142.5	582.9	1,552.5	-17.4%
4	Зорчигч эргэлт	сая.хүн-км	64.36	247.8	551.3	59.1	220.6	600.5	8.9%
5	Олон улс	сая.хүн-км	0.58	1.9	4.5	3.0	4.9	10.5	130.8%
6	Орон нутаг	сая.хүн-км	63.30	244.1	546.8	56.1	215.6	590.0	7.9%

2023 оны 9 дүгээр сард 146.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 33.1%-аар, III улиралд 591.8 мянган зорчигч тээвэрлэж 30%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 1564.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оноос 17.3%-аар тус тус буурсан байна. /Хүснэгт 11/

Олон улсад 9 дүгээр сард 4.2 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 44.8%-аар, III улиралд 8.9 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оноос 2%-аар өссөн бол оны эхнээс өссөн дүнгээр 12.2 мянган зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх онтой адил байна. /График 15/

Орон нутагт 9 дүгээр сард 142.5 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 34%-аар, III улиралд 582.9 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оноос 30%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 1552.5 мянган зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 17.4%-аар тус тус буурсан байна. Энэхүү бууралтад зорчигч тээвэрлэлтийн тасалбарын үнэ нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

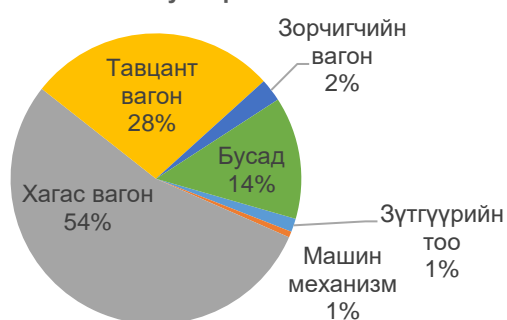
Зорчигч эргэлт 9 дүгээр сард 56.1 сая тн.км болж өмнөх оноос 11.4%-аар, III улиралд 215.6 сая хүн.км болж 7.9%-аар тус тус буурсан бол оны эхнээс өссөн дүнгээр 590 сая хүн.км болж өмнөх оны мөн үеэс 7.9%-аар өссөн байна.

3.3. ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ БҮРТГЭЛ

Хүснэгт 12

№	Үзүүлэлт	2023.09.30
1	Нийт хөдлөх бүрэлдэхүүний тоо	12,588
2	Зүтгүүрийн тоо	188
3	Машин механизм	83
4	Хагас вагон	6,800
5	Тавцант вагон	3,484
6	Зорчигчийн вагон	320
7	Бусад	1,713
8	Үүнээс	
9	УБТЗ-д	3,406
10	ТӨХК-д	494
11	Хувийн хэвшил	6237

График 16. Хөдлөх бүрэлдэхүүний тоо, эзлэх хувиар

Төмөр замын салбарт 2023 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн байдлаар хөдлөх бүрэлдэхүүний нийт тоо 12588 байгаагаас хагас вагон 6800, тавцант вагон 3484, зорчигчийн вагон 320, зүтгүүр 188, машин механизм 83, бусад 1713 хөдлөх бүрэлдэхүүн бүртгэлтэй байна. /График 16/

Хөдлөх бүрэлдэхүүнийг эзэмшдэг байгууллагаар нь авч үзвэл хувийн хэвшилд 6237, “УБТЗ” ХНН-т 3406, ТӨХК-д 494 хөдлөх бүрэлдэхүүн бүртгэгдсэн байна. /График 17/

График 17. Эзэмшигч байгууллагаар

ИРГЭНИЙ НИСЭХ

4.1 АЧАА ТЭЭВЭР

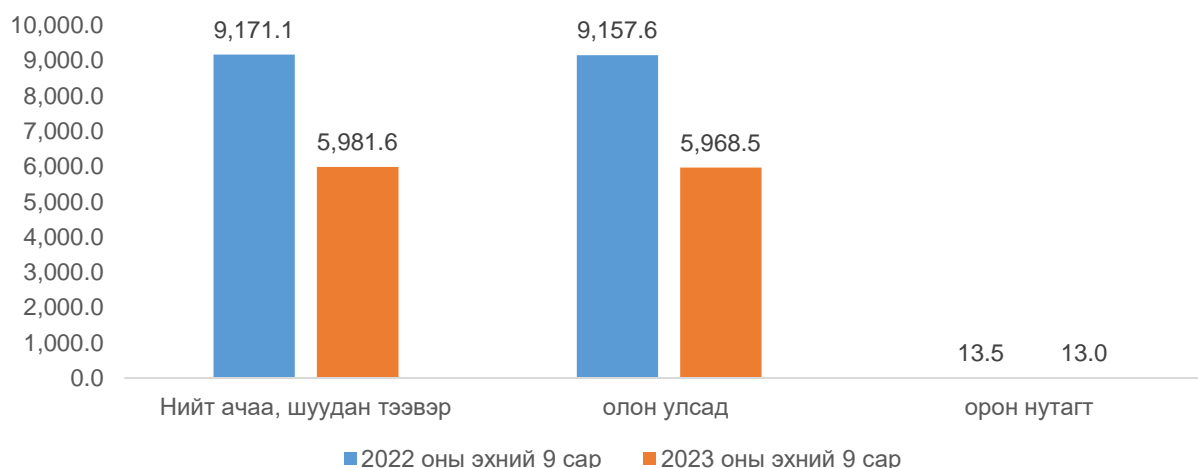
Хүснэгт 13

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Ачаа тээвэр									
1	Нийт ачаа, шуудан тээвэр	тн	905.1	2,706.6	9,171.1	660.5	1,903.9	5,981.6	-34.8%
2	олон улсад	тн	940.6	2,959.1	9,401.3	659.0	1,900.3	5,968.5	-36.5%
3	орон нутагт	тн	1.9	4.0	13.5	1.5	3.4	13.0	-3.3%
4	Нийт ачаа	тн	725.5	2,356.4	8,550.6	641.2	1,856.6	5,402.0	-36.8%
5	олон улсад	тн	761.0	2,575.0	8,749.5	639.8	1,853.3	5,391.5	-38.4%
6	орон нутагт	тн	1.9	3.4	12.0	1.5	3.2	10.5	-12.6%
7	Нийт шуудан	тн	179.6	350.2	620.5	19.2	47.2	579.6	-6.6%
8	олон улсад	тн	179.6	383.6	651.8	19.2	47.0	577.1	-11.5%
9	орон нутагт	тн	0.0	0.7	1.5	0.0	0.2	2.6	71.1%
10	Ачаа, шуудан эргэлт	мян.тн-км	2,178.5	7,222.5	22,439.1	2,108.1	5,729.1	17,287.7	-23.0%
11	олон улсад	мян.тн-км	2,177.1	7,219.2	22,429.0	2,107.3	5,716.8	17,278.0	-23.0%
12	орон нутагт	мян.тн-км	1.4	3.3	10.1	0.8	2	9.7	-4.0%

2023 оны 9 дүгээр сард 660.5 тонн ачаа, шууданг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оны 9 дүгээр сараас 27%-аар, буурсан байна. 9 дүгээр сард олон улсад 659 тонн, орон нутагт 1.5 тонн ачаа, шуудан тээвэрлэсэн байна.

2023 оны III улиралд 1903.9 тонн ачаа, шууданг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оны III улирлаас 29.3%-аар буурсан байна. III улиралд олон улсад 1900.3 тонн, орон нутагт 3.4 тонн ачаа, шуудан тээвэрлэсэн байна. /Хүснэгт 13/

График 18. Ачаа тээвэр, тонн

2023 оны эхнээс өссөн дүнгээр нийт 5981.6 тонн ачаа, шууданг агаарын тээврээр тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс 34.8%-аар буурсан байна. Олон улсад 5968.5 тонн тээвэрлэсэн нь 35%-аар, орон нутагт 13 тонн ачаа, шуудан тээвэрлэсэн нь 3%-аар тус тус буурсан байна. /График 18/

Ачаа, шуудан эргэлт 9 дүгээр сард 2108.1 мянган тн.км, III улиралд 5716.8 мянган тн.км болж, оны эхнээс өссөн дүнгээр 17278 мянган тн.км болж өмнөх оны мөн үеэс 23%-аар буурсан байна.

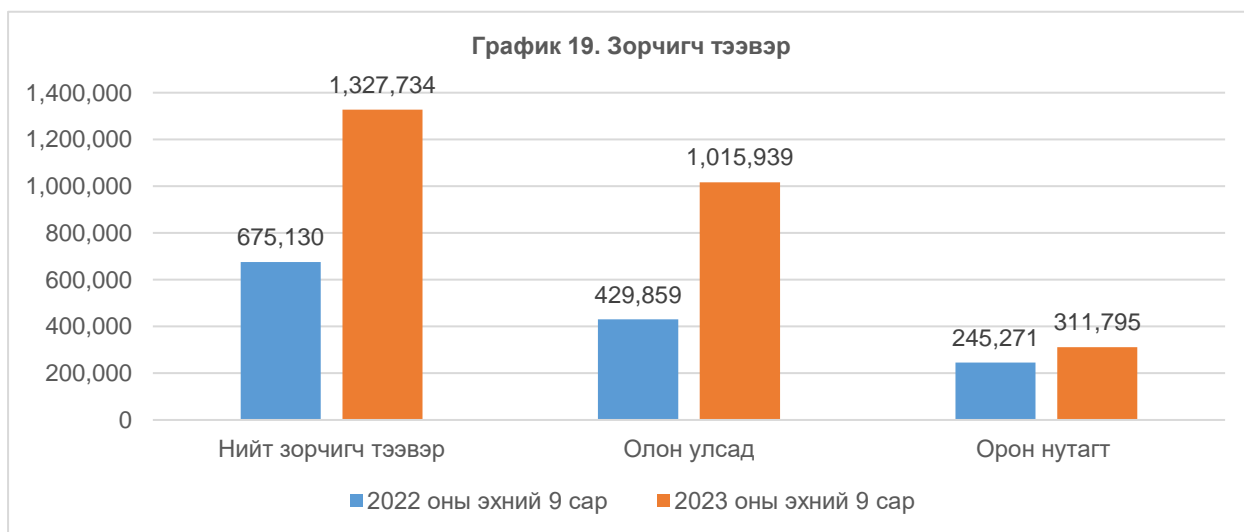
4.2. ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР

Хүснэгт 14

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
1	Нийт зорчигч тээвэр	хүн	129,023	373,900	675,130	173,574	619,384	1,327,734	96.1%
2	Олон улсад	хүн	76,734	258,617	429,859	136,291	495,749	1,015,939	136.3%
3	Орон нутагт	хүн	30,049	93,049	245,271	37,283	123,635	311,795	27.1%
4	Зорчигч эргэлт	сая.хүн-км	177.9	660.5	1,332.2	400.4	1,410.0	2,988.4	124.3%
5	үүнээс: олон улсад	сая.хүн-км	160.0	609.1	1,191.5	376.5	1,332.7	2,800.2	135.0%
6	орон нутагт	сая.хүн-км	17.9	51.4	140.7	23.9	77.3	188.2	33.8%

Агаарын тээврээр 2023 оны 9 дүгээр сард 173.6 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 34.5%-аар өссөн байна. Олон улсад 136.3 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 77.6%-аар, орон нутагт 37.3 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 24%-аар тус тус өссөн байна.

Агаарын тээврээр 2023 оны III улиралд 619.4 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 65.6%-аар өссөн байна. Олон улсад 495.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 91.7%-аар, орон нутагт 123.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 32.9%-аар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна. /Хүснэгт 14/

2023 оны эхнээс өссөн дүнгээр нийт 1327.7 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 96.7%-аар өссөн байна. Олон улсад 1015.9 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 2.3, орон нутагт 311.8 мянган зорчигч тээвэрлэж өмнөх оны мөн үеэс 27.1%-аар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна. Агаарын зорчигч тээврийн тоо өсөж байгаа нь ковид-19 цар тахлын дараах аялал, жуулчдын тоо нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ. /График 19/

Зорчигч эргэлт 9 дүгээр сард 400.4 сая хүн/км болж, III улиралд 1410 сая хүн/км болж, оны эхнээс өссөн дүнгээр 2988.4 сая хүн/км болж өмнөх оны мөн үеэс 2.2 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна.

4.2.1. ОЛОН УЛСЫН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР

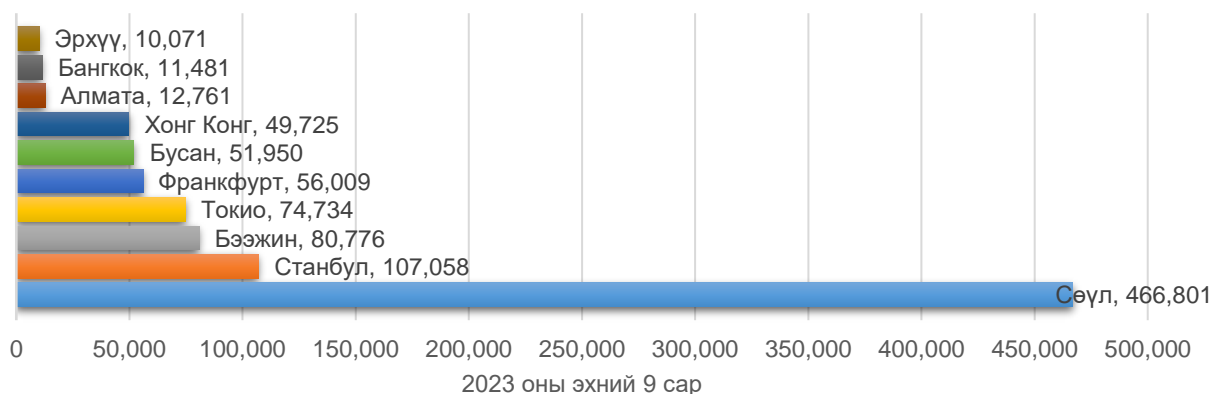
Хүснэгт 15

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
1	Олон улс	хүн	76,734	258,617	429,859	136,291	495,749	1,015,939	136.3%
2	Улаан-Үүд	хүн	1,354	4,073	6,869	270	1,433	4,812	-29.9%
3	Эрхүү	хүн	430	1,137	2,954	1,807	5,316	10,071	240.9%
4	Бээжин	хүн	103	871	1,180	11,635	39,888	80,776	6745.4%
5	Хонг Конг	хүн	0	0	6	7,045	25,790	49,725	-
6	Гуанжоу	хүн	1,224	1,836	1,836	1,218	5,168	7,639	316.1%
7	Хайлаар	хүн	0	0	0	863	2,386	2,828	-
8	Хөххот	хүн	290	729	729	3,003	6,299	10,189	1297.7%
9	Манжуур	хүн	0	0	0	573	2,488	5,217	-
10	Франкфурт	хүн	5,466	26,650	36,873	10,576	34,180	56,009	51.9%
11	Сөүл	хүн	43,666	140,024	203,101	62,930	233,430	466,801	129.8%
12	Бусан	хүн	3,308	11,483	12,012	7,362	32,213	51,950	332.5%
13	Токио	хүн	6,555	21,141	33,166	8,716	31,613	74,734	125.3%
14	Бангкок	хүн	0	0	789	183	654	11,481	1355.1%
15	Станбул	хүн	10,990	34,461	80,508	14,099	45,188	107,058	33.0%
16	Нур-Султан	хүн	0	0	134	247	247	247	84.3%
17	Алмата	хүн	1,291	3,684	8,124	1,401	4,807	12,761	57.1%
18	Ханой	хүн	935	2,531	7,071	0	831	6,762	-4.4%
19	Чэжү	хүн	0	1,654	2,133	98	2,019	2,370	11.1%
20	Муан	хүн	0	1,116	1,116	0	6,731	6,731	503.1%
21	Чонжү	хүн	0	739	739	0	1,244	1,244	68.3%
22	Дэгү	хүн	0	1,155	1,155	2,734	5,887	5,887	409.7%
23	Владивосток	хүн	6	6	6	0	0	1,096	-
24	Кансай	хүн	0	602	602	0	4,712	4,712	682.7%

Олон улсад 2023 оны 9 дүгээр сард 136291 зорчигч тээвэрлэсэн бөгөөд үүнээс Сөүл 62930, Станбул 14099, Бээжин 11635, Франкфурт 10576, Токио 8716, Бусан 7362, ХонгКонг 7045, Хөххот 3003, Дэгү 2734, Алмата 1401, Эрхүү 1807, Гуанжоу 1218, Манжуур 573, Улаан-Үүд 270, Банкок 183, Чэжү 98 зорчигчийг тус тус тээвэрлэсэн байна. /Хүснэгт 15/

2023 оны III улиралд 495749 зорчигч тээвэрлэсэн бөгөөд үүнээс Сөүл 233430, Станбул 45188, Бээжин 39888, Бусан 32213, Франкфурт 34180, Токио 31613, ХонгКонг 25790, Муан 6731, Хөххот 6299, Дэгү 5887, Эрхүү 5316, Гуанжоу 5168, Алмата 4807, Манжуур 2488, Чэжү 2019, Улаан-Үүд 1433, Чонжү 1244, Ханой 831, Банкок 654 зорчигчийг тус тус тээвэрлэсэн байна.

График 20. Олон улсын зорчигч тээвэр, чиглэлээр

2023 оны эхний 9 сард олон улсад 1015.9 мянган зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2.3 дахин өссөн байна. Олон улсын зорчигч тээврийн топ 10 чиглэлээр буюу хамгийн олон зорчигч зорчсон хотоор ангилж 2023 оны эхний 9 сарын байдлаарх дүнг графикт харуулав. /График 20/

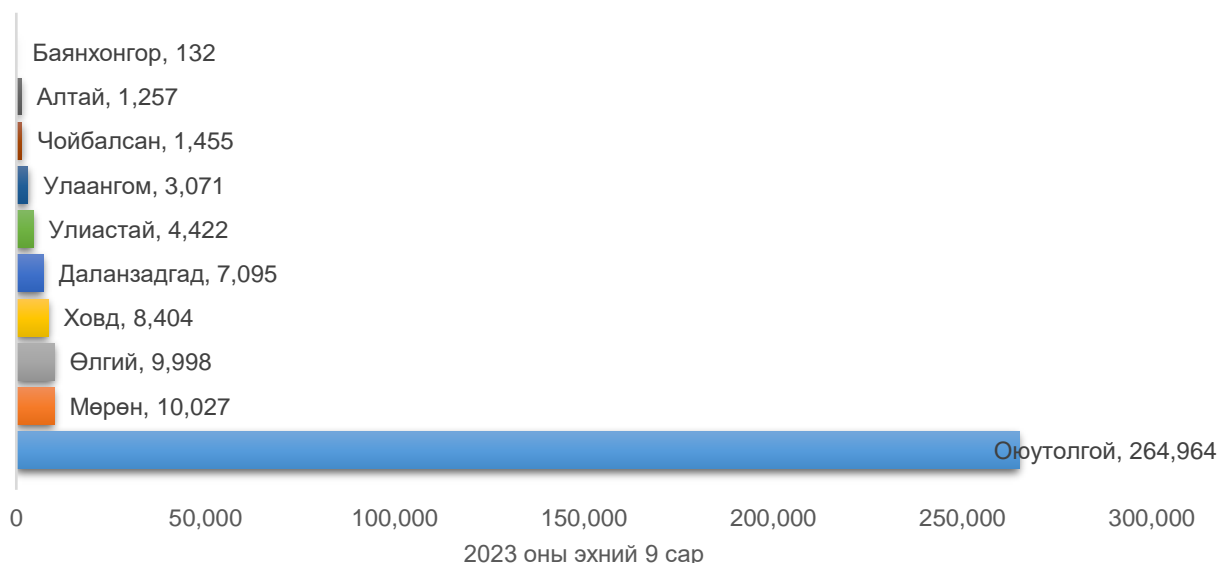
4.2.2. ОРОН НУТГИЙН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭР

Хүснэгт 16

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
1	Орон нутаг	хүн	30,511	93,718	247,240	37,283	123,635	311,795	26.1%
2	Ховд	хүн	1,365	3,575	8,469	1,306	4,155	8,404	-0.8%
3	Улаангом	хүн	33	581	1,510	603	2,062	3,071	103.4%
4	Өлгий	хүн	1,391	4,036	7,998	2,541	6,795	9,998	25.0%
5	Даланзадгад	хүн	337	1,781	1,920	1,364	6,357	7,095	269.5%
6	Оюутолгой	хүн	26,315	77,464	209,190	29,050	90,264	264,964	26.7%
7	Мөрөн	хүн	189	2,845	3,165	959	8,571	10,027	216.8%
8	Чойбалсан	хүн	0	94	94	426	1,427	1,455	1447.9%
9	Улиастай	хүн	479	1,619	4,328	642	2,513	4,422	2.2%
10	Алтай	хүн	0	0	1,114	371	1,221	1,257	12.8%
11	Баянхонгор	хүн	0	44	131	4	95	132	0.8%

Орон нутагт 9 дүгээр сард 37283 зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оноос 22.2%-аар, III улиралд 123685 зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оноос 31.9%-аар, оны эхнээс өссөн дүнгээр 311795 мянган зорчигч тээвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 26.2%-аар тус тус өссөн байна. 2023 оны эхнээс өссөн дүнгээр өмнөх онтой харьцуулахад Чойбалсан чиглэлд зорчигч тээвэрлэлт огцом нэмэгдсэн. Даланзадгад, Мөрөн чиглэлд өмнөх оны мөн үеэс 3 дахин, Улаангом чиглэлд 2 дахин нэмэгдсэн байна. /Хүснэгт 16/

График 21. Орон нутгийн зорчигч тээвэр, чиглэлээр

Орон нутагт 2023 оны эхний 9 сард 311795 зорчигч тээвэрлэснээс Оюутолгой 264964 Мөрөн 10027, Өлгий 9998, Ховд 8404, Даланзадгад 7095, Улиастай 4422, Улаангом 3071, Чойбалсан 1455, Алтай 1257, Баянхонгор 132 зорчигчийг тус тус тээвэрлэсэн байна. /График 21/

4.3. НИСЛЭГИЙН ӨНГӨРӨЛТ, БУУЛТ ХӨӨРӨЛТИЙН ТОО

Хүснэгт 17

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 он			2023 он			2023.09/ 2022.09 /цэвэр өсөлтийн %/
			9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	9 дүгээр сар	III улирал	Оны эхнээс өссөн дүн /1-9 сар/	
Нислэгийн тоон үзүүлэлт									
77	Нийт нислэгийн тоо	ш	3,972	12,125	40,813	6,399	20,042	45,023	10.3%
78	Олон улсын өнгөрөлтийн нислэгийн тоо	ш	2,444	7,046	30,119	4,249	12,722	29,683	-1.4%
79	Хөөрөлт, буулт	ш	1,528	5,079	10,694	2,150	7,320	15,340	43.4%
80	үүнээс: Олон улсын хөөрөлт, буулт	ш	568	1,943	3,681	1,012	3,396	7,301	98.3%
81	Орон нутгийн хөөрөлт, буулт	ш	960	3,136	7,013	1,138	3,924	8,039	14.6%

2023 оны 9 дүгээр сард олон улсын өнгөрөлтийн нислэгийн тоо 4249 болж өмнөх оны мөн үеэс 73.8%-аар, олон улсын хөөрөлт, буултын тоо 1012 болж 78.1%-аар өссөн бол орон нутгийн хөөрөлт, буултын тоо 1138 болж 18.5%-аар өссөн байна.

2023 оны III улиралд олон улсын өнгөрөлтийн нислэгийн тоо 12722 болж өмнөх оны мөн үеэс 80.5%-аар, олон улсын хөөрөлт, буултын тоо 3396 болж 74.8%-аар, орон нутгийн хөөрөлт, буултын тоо 3924 болж өмнөх оны мөн үеэс 25.1%-аар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна. /Хүснэгт 17/

График 22. Нислэгийн тоон үзүүлэлт

2023 оны эхний 9 сард олон улсын өнгөрөлтийн нислэгийн тоо 29683 болж өмнөх оны мөн үеэс 1.4%-аар буурсан бол олон улсын хөөрөлт, буултын тоо 7301 болж 2 дахин, орон нутгийн хөөрөлт, буултын тоо 8039 болж өмнөх оны мөн үеэс 14.6%-аар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна. /График 22/

--oOo--